DOMSTOLENS BESLUT (andra avdelningen)

den 12 juni 2008 *

Confcooperative Friuli Venezia Giulia (C-23/07),

Luigi Soini (C-23/07 och C-24/07),

Azienda Agricola Vivai Pinat Mario & Figlio (C-23/07),

Cantina Produttori Cormòns Soc. cons. arl (C-24/07)

mot

Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali,

* Rättegångsspråk: italienska.

Regione Friuli-Venezia Giulia,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans (referent) samt domarna K. Schiemann, J. Makarczyk, J.-C. Bonichot och C. Toader,

generaladvokat: E. Sharpston,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha meddelat den hänskjutande domstolen att domstolen har för avsikt att avgöra frågorna 1–5 genom motiverat beslut enligt artikel 104.3 andra stycket i rättegångsreglerna,

efter att ha berett parter och övriga som avses i artikel 23 i domstolens stadga tillfälle att yttra sig i denna fråga,

som avser att avgöra frågorna 6 och 7 genom motiverat beslut i enlighet med artikel 104.3 första stycket i rättegångsreglerna,

och efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser för det första tolkningen av akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EUT L 236, 2003, s. 33) (nedan kallad anslutningsakten) och av rådets förordning (EG) nr 1493/1999 av den 17 maj 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin (EGT L 179, s. 1). Respektive begäran om förhandsavgörande avser för det andra tolkningen och giltigheten av kommissionens förordning (EG) nr 753/2002 av den 29 april 2002 om vissa tillämpningsföreskrifter till förordning nr 1493/1999 när det gäller beteckning, benämning, presentation och skydd av vissa vinprodukter (EGT L 118, s. 1) och av kommissionens förordning (EG) nr 1429/2004 av den 9 augusti 2004 om ändring av förordning (EG) nr 753/2002 (EUT L 263, s. 11).

2 Respektive begäran har framställts i mål mellan, å ena sidan, Confcooperative Friuli Venezia Giulia, Luigi Soini och Azienda Agricola Vivai Pinat Mario & Figlio (mål C-23/07) samt Cantina Produttori Cormòns Soc. cons. arl och Luigi Soini (mål C-24/07) (nedan kallade Confcooperative m.fl.) och Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali (ministeriet för jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukspolitik) och Regione Friuli-Venezia Giulia, å den andra, angående giltigheten av ministerdekretet av den 28 juli 2006 om ändring av den nationella förteckningen av druvsorter (GURI nr 193 av den 21 augusti 2006, s. 16) (nedan kallat dekretet av den 28 juli 2006), i den del som dekretet innebär att synonymen Friulano läggs till druvsorten Tocai friulano B.

Tillämpliga bestämmelser

Folkrättsliga bestämmelser

Wienkonventionen om traktaträtten

3 Artikel 59.1 i Wienkonventionen om traktaträtten av den 23 maj 1969 (nedan kallad Wienkonventionen) har följande lydelse:

”En traktat skall anses ha upphört, om alla parter i den ingår en senare traktat rörande samma ämne och

a) det framgår av den senare traktaten eller på annat sätt fastställts att parterna avsåg att ämnet skulle regleras av denna traktat; eller

b) den senare traktatens bestämmelser är oförenliga med den tidigare traktatens i sådan grad att det icke är möjligt att tillämpa de två traktaterna samtidigt.”

De bestämmelser som följer av avtalet om upprättandet av Världshandelsorganisationen

4 Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (nedan kallat TRIPs-avtalet) återfinns i bilaga 1 C till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO), ingicks den 15 april 1994 i Marrakech och godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående på gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3) (nedan kallat WTO-avtalet).

5 Artiklarna 22–24 i TRIPs-avtalet ingår i avsnitt 3 om geografiska ursprungsbeteckningar i Del II i det avtalet, vilken rör ”Normer för tillgång till, omfattning och användning av immaterialrätter”.

6 I artikel 22 i TRIPs-avtalet, vilken har rubriken ”Skydd av geografiska ursprungsbeteckningar”, föreskrivs följande:

”Med uttrycket ’geografiska ursprungsbeteckningar’ avses i detta avtal beteckningar som anger att en vara har sitt ursprung i en medlems territorium, eller i en region eller ort inom detta territorium, om varans egenskaper, rykte eller andra karaktäristiska egenskaper i huvudsak kan hänföras till dess geografiska ursprung.”

7 I artikel 23 i TRIPs-avtalet, vilken har rubriken ”Tilläggsskydd för geografiska ursprungsbeteckningar för vin och sprit”, föreskrivs följande:

”1. Medlemmarna skall tillhandahålla berörda parter rättsliga förfaranden för att förhindra att en geografisk ursprungsbeteckning för vin eller sprit används för vin som inte har sitt ursprung i det av den geografiska ursprungsbeteckningen angivna området eller för sprit som inte har sitt ursprung i det av den geografiska ursprungsbeteckningen angivna området …

…

3. Beträffande likalydande geografiska ursprungsbeteckningar för vin, skall varje beteckning skyddas … Varje medlem skall fastställa de praktiska villkor under vilka likalydande beteckningar skall särskiljas från varandra, under beaktande av behovet av att se till att berörda producenter behandlas lika och att konsumenterna inte vilseleds.

…”

8 I artikel 24 i samma avtal, vilken har rubriken ”Internationella förhandlingar, Undantag”, föreskrivs följande:

”1. Medlemmarna förbinder sig att deltaga i förhandlingar i syfte att öka skyddet för vissa geografiska ursprungsbeteckningar enligt artikel 23. …

…

3. Vid genomförandet av bestämmelserna i detta avsnitt skall en medlem inte reducera skyddet för sådana geografiska ursprungsbeteckningar som fanns i medlemslandet i fråga omedelbart före WTO-avtalets ikraftträdande.

4. Inget i detta avsnitt skall innebära krav på en medlem att förhindra att en till ett annat medlemsland hänförlig geografisk ursprungsbeteckning för vin eller sprit blir föremål för fortsatt eller liknande användning tillsammans med varor eller tjänster av dess rättssubjekt eller personer med hemvist där, vilka kontinuerligt har använt denna geografiska ursprungsbeteckning i samband med samma eller därmed förbundna varor eller tjänster inom det medlemslandets territorium antingen a) i minst 10 års tid före den 15 april 1994 eller b) i god tro före denna dag.

…

6. … Inget i detta avsnitt skall innebära krav på en medlem att tillämpa dess bestämmelser på en till en annan medlem hänförlig beteckning för vinprodukter för vilka ifrågavarande beteckning är identisk med det vanliga namnet för en druvsort inom det medlemslandets territorium vid dagen för WTO-avtalets ikraftträdande.

…”

Avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin

9 Avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om ömsesidigt skydd och kontroll av vinbenämningar, vilket undertecknades i Bryssel den 29 november 1993, ingicks och godkändes på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 93/724/EG av den 23 november 1993 (EGT L 337, s. 93; svensk specialutgåva, område 3, volym 55, s. 13) (nedan kallat avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin). Det trädde i kraft den 1 april 1994.

10 I artikel 2.2 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin föreskrivs följande:

”Om inte annat uttryckligen anges, används i detta avtal följande beteckningar med de betydelser som här anges:

…

— geografisk beteckning: en beteckning, inbegripet en ’ursprungsbeteckning’, som är erkänd i den avtalsslutande partens lagar och andra författningar som beteckning och presentation av ett vin med ursprung i den avtalsslutande partens territorium, eller i en region eller en ort inom detta territorium, när en viss kvalitet, ett visst anseende eller andra egenskaper hos vinet i allt väsentligt kan tillskrivas dess geografiska ursprung.

…”

11 I artikel 4 i nämnda avtal föreskrivs följande:

”1. Följande benämningar är skyddade:

a) Vad avser viner med ursprung i gemenskapen:

…

— de geografiska beteckningar och traditionella benämningar som anges i bilagan.

b) Vad avser viner med ursprung i Ungern:

…

— de geografiska beteckningar och traditionella benämningar som används i den ungerska lagstiftningen om vin… och som anges i bilagan.

…

3. I gemenskapen får de skyddade ungerska benämningarna

— uteslutande användas för de viner med ursprung i Ungern som de avser,

och

— inte användas annat än enligt de villkor som föreskrivs i Ungerns lagar och andra författningar.

…”

12 I del B (”Viner med ursprung i Republiken Ungern”), I (”Geografiska beteckningar”), punkt 3.4 (”Vinodlingsområdet Tokaj-Hegyalja”) i bilagan till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin, vilken bilaga har rubriken ”Förteckning över de skyddade benämningar som avses i artikel 4”, anges bland annat beteckningen Tokaj. I del A (”Viner med ursprung i Europeiska gemenskapen”) i nämnda bilaga omnämns varken Tocai friulano eller Tocai italico.

13 Skriftväxlingen angående artikel 4 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om ömsesidigt skydd och kontroll av vinbenämningar (EGT L 337, 1993, s. 169; svensk specialutgåva, område 3, volym 55, s. 89) utgör en av de rättsakter som avses i artikel 1 första stycket i beslut 93/724. Den rättsakten trädde också i kraft den 1 april 1994.

14 Efter att särskilt ha hänvisat till artikel 4.3 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin, bekräftade de som undertecknade skriftväxlingen följande:

”1) Under en övergångsperiod på tretton år från och med dagen för nämnda avtals ikraftträdande, ska tillämpningen av avtalet inte hindra en laglig användning av namnet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner framställda inom specificerade områden [fso], på följande villkor.

Utan att det påverkar tillämpningen av särskilda gemenskapsbestämmelser och, i förekommande fall, strängare nationella bestämmelser, ska vinet

— ha framställts av druvsorten Tocai friulano,

— ha framställts endast av druvor som skördats i de italienska regionerna Veneto och Friuli,

— betecknas och presenteras enbart med namnet på druvsorten ’Tocai friulano’ eller dess synonym ’Tocai italico’, och de två ord som dessa namn består av ska anges tillsammans, utan något ord emellan, med bokstäver av samma typsnitt och samma storlek på en enda rad och skilt från namnet på den geografisk enhet varifrån vinet härrör. Vidare får storleken på de bokstäver som används för dessa ord inte vara större än storleken på de bokstäver som anger namnet på nämnda geografiska enhet,

— säljas utanför Ungern.

…

4) …, möjligheten att använda ordet Tocai i överensstämmelse med villkoren i punkt 1 [löper] ut vid utgången av den övergångsperiod som anges i sistnämnda punkt.

…”

Anslutningsakten

15 I artikel 2 i anslutningsakten föreskrivs följande:

”Från och med dagen för anslutningen skall bestämmelserna i de grundläggande fördragen och i rättsakter som har antagits av institutionerna och Europeiska centralbanken före anslutningen vara bindande för de nya medlemsstaterna och skall tillämpas i dessa på de villkor som anges i de fördragen och i denna anslutningsakt.”

16 Artikel 20 i anslutningsakten har följande lydelse:

”De rättsakter som förtecknas i bilaga II till denna anslutningsakt skall anpassas på det sätt som anges i bilagan.”

17 I artikel 24 i anslutningsakten föreskrivs följande:

”De bestämmelser som förtecknas i bilagorna V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XII[I] och XIV till denna anslutningsakt skall tillämpas i fråga om de nya medlemsstaterna enligt de villkor som anges i bilagorna.”

18 I bilaga X till anslutningsakten, vilken har rubriken ”Förteckning enligt artikel 24 i anslutningsakten: Ungern” föreskrivs följande i kapitel 5 A punkt 3:

”32002 R 0753: … förordning (EG) nr 753/2002 …

Med avvikelse från bilaga II till förordning (EG) nr 753/2002 skall användning av benämningen ’Rizlingszilváni’ som synonym för druvsorten ’Müller Thurgau’ tillåtas fram till den 31 december 2008 för viner som framställs i Ungern och uteslutande saluförs i Ungern.”

Gemenskapsbestämmelser

19 I artikel 19.1 i förordning nr 1493/1999 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall klassificera druvsorter för vinframställning. …”

20 I artiklarna 47–53 och i bilagorna VII och VIII i förordning nr 1493/1999 finns regler om beteckning, benämning och presentation av vissa produkter från vinsektorn samt om skydd av vissa beteckningar, begrepp och termer.

21 I artikel 50 i förordning nr 1493/1999 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att, på de villkor som anges i artiklarna 23 och 24 i [TRIPs-avtalet], göra det möjligt för berörda parter att förhindra användningen i gemenskapen av geografiska beteckningar som identifierar de produkter som anges i artikel 1.2 b i fråga om produkter som inte härrör från den plats den geografiska beteckningen anger …

2. I denna artikel avses med geografisk beteckning en beteckning som identifierar en produkt såsom härrörande från ett territorium i ett tredjeland som är medlem i Världshandelsorganisationen eller från en region eller en ort inom detta territorium och om en viss kvalitet, ett visst anseende eller någon annan bestämd egenskap hos produkten huvudsakligen kan tillskrivas dess geografiska ursprung.

…”

22 Artikel 52.1 i förordningen har följande lydelse:

”…

Utan att det påverkar gemen[s]kapsbestämmelserna för särskilda typer av kvalitetsvin fso får medlemsstaterna, enligt produktionsvillkor som de skall fastställa, tillåta att namnet på ett specificerat område åtföljs av detaljuppgifter om framställningssättet eller produkttypen eller av namnet på en vindruvssort eller en synonym till detta.

…”

23 I bilaga VII B punkterna 1 och 4 i förordning nr 1493/1999 föreskrivs följande:

”1. Märkningen av produkter framställda i gemenskapen får kompletteras med nedanstående uppgifter på villkor som skall fastställas:

…

b) För bordsviner med geografisk beteckning och för kvalitetsviner fso:

…

— Namnet på en eller flera druvsorter.

…

4. Producentmedlemsstaterna får göra vissa uppgifter i punkterna 1 och 2 obligatoriska, förbjuda dem eller begränsa deras användning till de viner som erhållits på deras territorium.”

24 I artikel 53 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Tillämpningsföreskrifterna för detta kapitel samt bilagorna VII och VIII skall antas enligt förfarandet i artikel 75. I föreskrifterna skall särskilt de undantag, villkor och tillstånd som avses i nämnda bilagor fastställas.

2. Följande bestämmelser skall antas enligt förfarandet i artikel 75:

…

e) De villkor för användningen av de uppgifter som avses i punkt B.1 i bilaga VII …

…”

25 I artikel 54.4 i förordningen föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna den förteckning över kvalitetsviner fso som de har godkänt, med angivande av, för vart och ett av dessa kvalitetsviner fso, närmare uppgifter om de nationella bestämmelser som reglerar framställningen av dessa viner.”

26 Tillämpningsföreskrifter för artikel 53 och bilagorna VII och VIII i förordning nr 1493/1999 har införts genom förordning nr 753/2002.

27 I artikel 19 i förordning nr 753/2002, vilken har rubriken ”Uppgift om druvsorter”, föreskrivs följande:

”1. Namnet på olika druvsorter som används för framställning av bordsviner med geografisk beteckning eller kvalitetsviner fso, eller synonymer för dessa, får anges i märkningen av de berörda vinerna, under förutsättning att

…

c) namnet på en sort eller någon av dess synonymer inte omfattar en geografisk beteckning som används för att ange ett kvalitetsvin fso eller ett bordsvin eller ett vin som importerats och som finns med i förteckningen över avtal som slutits mellan tredjeländer och gemenskapen, och när det åtföljs av en annan geografisk angivelse, förekommer i märkningen utan denna geografiska angivelse,

…

2. Genom undantag från punkt 1 c

a) får ett namn på en druvsort eller någon av dess synonymer som omfattar en geografisk beteckning förekomma i märkningen av ett vin som benämns med denna geografiska beteckning,

b) får namnen på druvsorterna och synonymerna till dessa som anges i bilaga II användas enligt de nationella villkor eller villkor i gemenskapen som gäller den dag då den här förordningen träder i kraft.

3. Medlemsstaterna skall före den 1 oktober 2002 underrätta kommissionen om de åtgärder som avses i punkt 2 b. Kommissionen skall med alla lämpliga medel se till att dessa åtgärder offentliggörs."

28 I bilaga II till förordning nr 753/2002, med rubriken "Druvsorter och synonymer till dessa som omfattar en geografisk beteckning och som med tillämpning av artikel 19.2 kan förekomma i märkningen av viner", omnämns bland annat, med avseende på Italien, "Tocai friulano, Tocai italico". Av en fotnot, vilken avser detta omnämnande,

framgår att ”[n]amnet ’Tocai friulano’ och dess synonym ’Tocai italico’ får användas under en övergångsperiod fram till den 31 mars 2007”.

29 Den bilagan har inte ändrats som en följd av att förordning nr 1429/2004 antogs, vilken avsåg att anpassa förordning nr 753/2002 efter utvidgningen av Europeiska unionen och efter det att bland annat Ungern hade anslutit sig till unionen.

30 Med verkan från och med den 1 april 2007 har kommissionen, genom förordning nr 382/2007 av den 4 april 2007 om ändring av förordning nr 753/2002 (EUT L 95, s. 12), avlägsnat beteckningarna Tocai friulano och Tocai italico från ovannämnda bilaga II och ersatt beteckningen Tocai friulano med den nya beteckningen Friulano.

Den nationella lagstiftningen

31 I artikel 1.1 i dekret från ministern för jord- och skogsbrukspolitik av den 26 september 2002 om nationella villkor för användning, med undantag från artikel 19.1 c i förordning (EG) nr 753/2002, av sådana namn på druvsorter och deras synonymer som innehåller en geografisk beteckning och som är upptagna i bilaga II till den förordningen, som får anges i märkningen av kvalitetsvin fso och italienska [typiska geografiska beteckningar] (GURI nr 247 av den 21 oktober 2002, s. 3) föreskrivs följande:

”De nationella villkoren för att, med undantag från artikel 19.1 c i förordning (EG) nr 753/2002, använda sådana namn på druvsorter och deras synonymer som innehåller en geografisk beteckning som får anges i märkningen av [kvalitetsviner fso]

och italienska viner med typisk geografisk beteckning föreskrivs i bilaga I. Denna bilaga utgör en del av detta dekret och innehåller namnen på de druvsorter och deras synonymer som avser Italien, vilka finns angivna i bilagan till förordning (EG) nr 753/2002 …"

32 I bilaga I till dekretet av den 26 september 2002, under rubriken "Druvsorter och synonymer till dessa", anges bland annat beteckningen "Tocai friulano eller Tocai italico", vilken – under rubriken "Undantagets omfattning (administrativt område och/eller särskilda [kvalitetsviner fso] och/eller [viner med en typisk geografisk beteckning]" – motsvaras av följande uppgifter:

"För vissa [kvalitetsviner fso] från regionerna Friuli-Venezia Giulia och Vene[zia] under en övergångsperiod som upphör den 31 mars 2007, i enlighet med avtalet mellan [Europeiska unionen] och Republiken Ungern."

33 I den enda artikeln i dekretet av den 28 juli 2006 föreskrivs följande:

"Den nationella förteckningen över druvsorter, senast ändrad genom ministerdekretet av den 30 mars 2006, till vilken det hänvisas i ingressen, ska kompletteras enligt följande: I bilaga 1, avsnitt 1 (Druvor för vinframställning, kod 235, sorten Tocai friulano B) ska synonymen "Friulano" läggas till i den motstående kolumnen med följande anteckning: Endast avsedd för att beteckna kvalitetsviner fso som har framställts av druvor skördade i regionen Friuli-Venezia Giulia."

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

34 I besluten om att begära förhandsavgörande har den hänskjutande domstolen angett att Confcooperative m.fl. har åberopat följande grunder till stöd för sitt yrkande om upphävande av dekretet av den 28 juli 2006:

— Felaktig bedömning av villkoren för tillämpning av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin, eftersom domstolen i dom av den 12 maj 2005 i mål C-347/03, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia och ERSA (REG 2005, s. I-3785), har bekräftat att avtalet är giltigt men inte beaktat Republiken Ungerns anslutning till unionen. Ikraftträdandet av anslutningsakten har emellertid haft som verkan att avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern blivit ogiltigt i enlighet med artikel 59.1 a och b i Wienkonventionen. Avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin gäller inte längre, eftersom det är förenligt med anslutningsakten, vilken utgör en senare traktat.

— Kommissionen saknade behörighet att avskaffa rätten att använda beteckningar för vin med stöd av artikel 19 i förordning nr 753/2002.

— Åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen som anges i artikel 34.2 andra stycket EG. Det sker en rättsstridig diskriminering av de italienska producenterna i förhållande till de ungerska producenterna, eftersom de beteckningar som används inte kan förväxlas.

— Åsidosättande av proportionalitetsprincipen. De allvarliga följder som drabbar de italienska producenterna på grund av förbudet att använda beteckningen Tocai efter övergångsperiodens utgång den 31 mars 2007 är oproportionerliga i förhållande till betydelsen av det mål som eftersträvas med förbudet.

— Åsidosättande av rätten till skydd för egendom i artikel 1 i tilläggsprotokollet till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950. Enligt den artikeln är det förbjudet att beröva någon sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser.

— Åsidosättande av principen om folkrättens företräde, vilken ingår i TRIPs-avtalet, i synnerhet de bestämmelser i det avtalet som rör likalydande beteckningar i artikel 24.6.

— Åsidosättande av koherensprincipen. Tillämpningen av TRIPs-avtalet på samtliga stater som är parter till det avtalet, med undantag för Italien, skulle nämligen få till följd att gemenskapen gick med på att namnet Tokay användes för australiensiska viner, inbegripet sådana som såldes i gemenskapen, samtidigt som användningen av namnet Tocai friulano däremot skulle avskaffas för de aktuella italienska vinerna.

35 Den hänskjutande domstolen har angett att det i ingressen till dekretet av den 28 juli 2006 uttalas att, med stöd av det undantag som föreskrivs i artikel 19.2 i förordning nr 753/2002, användningen av druvsorten Tocai friualano uteslutande är tillåten för att beskriva och presentera vissa kvalitetsviner fso under en övergångsperiod som går ut den 31 mars 2007, i enlighet med bestämmelserna i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin.

36 Den hänskjutande domstolen har tillagt att det även uttalas i ingressen att efter övergångsperioden är den ovannämnda användningen förbjuden, eftersom begreppet Tocai kan förväxlas med den ungerska ursprungsbeteckningen Tokaji, vilken är förbehållen de ungerska producenterna i enlighet med gemenskapsbestämmelserna om skydd för geografiska beteckningar för viner.

37 Enligt den hänskjutande domstolen vidtogs denna åtgärd även med hänsyn till en begäran från Regione Friuli-Venezia Giulia, vilken hade till syfte att i den nationella förteckningen angående druvsorten Tocai friulano B föra in synonymen Friulano B. Denna synonym ansågs av de berörda producenterna av kvalitetsviner fso vara det enda giltiga alternativ till namnet Tocai friulano B som skulle kunna användas vid märkningen av deras viner, eftersom den gjorde det möjligt att känna igen en druvsort som traditionellt hade odlats i regionen.

38 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att det är med hänsyn till dessa överväganden som det slås fast ett undantag i dekretet av den 28 juli 2006, vilket innebär att synonymen Friulano B för druvsorten Tocai friulano B uteslutande får användas för att beskriva och presentera de aktuella kvalitetsvinerna fso, i enlighet med det undantag som föreskrivs i artikel 19.2 i förordning nr 753/2002.

39 Enligt den hänskjutande domstolen framgår det därför tydligt att den skada som har gjorts gällande, det vill säga den skada som är följden av förbudet mot att använda beteckningen Tocai friulano eller Tocai italico efter den 31 mars 2007, har sitt direkta ursprung i två gemenskapsrättsliga rättskällor, nämligen avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin, vilket avses i beslut 93/724 och förordning nr 753/2002.

40 Den hänskjutande domstolen anser att det alltjämt finns grundade tvivel beträffande tolkningen av dessa gemenskapsbestämmelser, eftersom domstolen i sina tidigare avgöranden inte i tillräcklig utsträckning har beaktat följande omständigheter:

— Den omständigheten att anslutningsakten har trätt i kraft. De nämnda gemenskapsbestämmelserna har inte uttryckligen upprepats i anslutningsakten och avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin har därför upphört att gälla enligt artikel 59.1 a och b i Wienkonventionen.

— Den omständigheten att dessa gemenskapsbestämmelser inte har upprepats i anslutningsakten innebär att det föreligger tvivel om den behörighet som kommission ansett sig ha att begränsa tillämpningen av beteckningen Tocai friulano i tiden med stöd av artikel 19 i förordning nr 753/2002.

— Icke-diskrimineringsprincipen i artikel 34.2 andra stycket EG kan utgöra hinder mot en sådan tidsmässig begränsning, eftersom förordning nr 1429/2004 antogs av kommissionen efter Republiken Ungerns anslutning till unionen.

— En sådan tidsmässig begränsning kan utgöra ett åsidosättande av artikel 1 i tilläggsprotokollet till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

— Vissa frågor rörande tillämpligheten av TRIPs-avtalet har inte tidigare prövats.

41 Mot denna bakgrund anser Tribunale amministrativo regionale del Lazio att det krävs att vissa gemenskapsrättsliga frågor besvaras för att de två tvister som den har att avgöra skall kunna lösas, och den beslutade därför att vilandeförklara målet och hänskjuta följande frågor till domstolen, vilka är likalydande i båda målen:

”1) Ska … [anslutningsakten] … tolkas så, att det ska anses att från och med den 1 maj 2004 är, i fråga om beteckningen av viner som framställts i Ungern och i Europeiska gemenskapen, endast de bestämmelser i gemenskapslagstiftningen tillämpliga som föreskrivs i förordning nr 1493/[19]99 och i förordning nr 753/2002, i dess lydelse enligt förordning nr 1429/2004?

2) Utgör artikel 52 i förordning nr 1493/[19]99 en tillräcklig rättslig grund för att ge … kommissionen behörighet att avskaffa en vinbeteckning (i detta fall Tocai friulano), vilken härrör från en druvsort som i vederbörlig ordning har registrerats i den italienska statens förteckning och som anges i motsvarande gemenskapsförordningar?

3) Ska artikel 34.2 andra stycket EG, vilken förbjuder all diskriminering mellan producenter och konsumenter av jordbruksprodukter inom … gemenskapen, anses innebära ett förbud mot diskriminering av producenter och användare av en viss vinbeteckning, nämligen beteckningen på vinet Tocai friulano, bland de 122 beteckningar som anges i bilaga [II] till förordning nr 753/2002 (i dess lydelse enligt förordning nr 1429/2004), som hindrar att denna beteckning kan fortsätta att användas efter den 31 mars 2007?

4) Ska artikel 19.2 i kommissionens förordning nr 753/2002, i vilken det föreskrivs att det är tillåtet att använda de beteckningar på druvsorter som anges i bilaga [II] till samma förordning (i dess lydelse enligt förordning nr 1429/2004), tolkas så, att det ska anses möjligt och lagligen tillåtet att det förekommer homonyma druvsortsbeteckningar och geografiska beteckningar för viner som framställts inom … gemenskapen?

5) För det fall föregående fråga 4 ska besvaras jakande: Innebär artikel 34.2 andra stycket EG, vilken förbjuder all diskriminering mellan producenter och konsumenter av jordbruksprodukter inom … gemenskapen, ett förbud mot att kommissionen tillämpar, i en av dess förordningar (förordning nr 753/2002), kriteriet om homonymi på det sätt som följer av bilaga [II] till nämnda förordning, det vill säga att det anses tillåtet att använda ett flertal namn på druvsorter som innehåller beteckningar som är helt eller delvis homonyma med geografiska beteckningar, men att den tillåtna användningen inte gäller ett visst namn på en druvsort (’Tocai friulano’) som lagenligt har använts på den europeiska marknaden i flera århundraden?

6) Ska artikel 50 i förordning nr 1493/[19]99 tolkas så, att ministerrådet, medlemsstaterna och särskilt … kommissionen, vid tillämpningen av bestämmelserna i artiklarna 23 och 24 i TRIPs-avtalet, särskilt bestämmelsen i artikel 24.6 om homonyma vinbeteckningar, inte får vidta eller tillåta åtgärder, såsom förordning nr 753/2002, vilka i fråga om homonyma beteckningar föreskriver att vinbeteckningar som ur homonymisynpunkt har samma egenskaper ska behandlas olika?

7) Medför den uttryckliga hänvisningen till artiklarna 23 och 24 i TRIPs-avtalet, vilken återfinns i skäl 56 och artikel 50 i förordning nr 1493/[19]99, att bestämmelsen i artikel 24.6 [i TRIPs-avtalet] – i vilken föreskrivs rätten för de stater som är parter till nämnda avtal att skydda homonyma beteckningar – är direkt tillämplig i gemenskapens rättsordning, mot bakgrund av EG-domstolens rättspraxis?”

42 Domstolens ordförande beslutade den 26 mars 2007 att förena målen C-23/07 och C-24/07 vad gäller det skriftliga och muntliga förfarandet samt domen.

Prövningen av tolkningsfrågorna

Upptagande till sakprövning

43 Kommissionen anser att respektive begäran om förhandsavgörande inte kan prövas i sak, eftersom det är uppenbart att de inte är relevanta för utgången i målet vid den nationella domstolen.

44 Kommissionen har hävdat att Confcooperative m.fl. har yrkat att dekretet av den 28 juli 2006 ska upphävas, trots att dekretet endast innebär att en druvsortsbenämning, Friulano, införs.

45 Även om dekretet upphävdes skulle de italienska producenterna emellertid inte kunna använda sig av beteckningarna Tocai friulano eller Tocai italico, eftersom förbudet mot att använda dessa beteckningar, vilket gäller sedan den 1 april 2007, är föreskrivet i ett annat dekret, nämligen dekretet av den 26 september 2002.

46 Respektive begäran om förhandsavgörande kan inte heller prövas, eftersom den hänskjutande domstolen inte har förklarat på vilket sätt den begärda tolkningen är nödvändig för att avgöra målet vid den nationella domstolen.

47 Detta resonemang kan inte godtas.

48 Enligt domstolens fasta rättspraxis presumeras nationella domstolars frågor om tolkningen av gemenskapsrätten som ställs inom ramen för den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen har lämnat på eget ansvar, och vilka det inte ankommer på domstolen att pröva riktigheten av, vara relevanta. Domstolen kan endast besluta att inte pröva en begäran från en nationell domstol när det är uppenbart att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten i målet vid den nationella domstolen eller när frågorna är hypotetiska eller när domstolen inte förfogar över de uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna besvara frågorna på ett ändamålsenligt sätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2007 i de förenade målen C-222/05–C-225/05, van der Weerd m.fl., REG 2007, s. I-4233, punkt 22 och där angiven rättspraxis).

49 Frågan huruvida, såsom kommissionen har hävdat, de italienska producenterna inte skulle kunna använda beteckningarna Tocai friulano eller Tocai italico, trots att

dekretet av den 28 juli 2006 upphävdes, på grund av att förbudet att använda dessa beteckningar, vilket föreskrivs i dekretet av den 26 september 2002, alltjämt gäller, innefattar en undersökning av italiensk rätt, bland annat förhållandet mellan de båda dekreten. Denna fråga kan inte prövas av domstolen vid en prövning av dess egen behörighet att pröva en begäran om förhandsavgörande, utan endast av den hänskjutande domstolen.

50 Det framgår dessutom av ingressen i dekretet av den 28 juli 2006, i enlighet med vad den hänskjutande domstolen har redovisat (punkterna 35–38 i det förevarande beslutet), att införandet av den nya druvsortsbeteckningen är följden av att det är förbjudet att använda beteckningarna Tocai friulano och Tocai italico från och med den 1 april 2007. Det är således fråga om bestämmelser som är tätt sammanknutna.

51 Det framstår inte som uppenbart att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten saknar samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisterna i målen vid den nationella domstolen.

52 Presumtionen för att en begäran om förhandsavgörande är relevant kan således inte genombrytas av de omständigheter som kommissionen har åberopat (se bland annat domen i det ovannämnda målet van der Weerd m.fl., punkterna 22 och 23).

53 Domstolen ska således besvara tolkningsfrågorna.

Prövning i sak

54 I enlighet med artikel 104.3 i rättegångsreglerna får domstolen, om svaret på en fråga i en begäran om förhandsavgörande klart kan utläsas av rättspraxis eller om det inte lämnar utrymme för rimligt tvivel, avgöra saken genom motiverat beslut.

Frågorna 1–5

55 Domstolen anser att svaret på frågorna 1–5 inte ger utrymme för något rimligt tvivel och har därför, i enlighet med artikel 104.3 andra stycket i rättegångsreglerna, meddelat den hänskjutande domstolen att den har för avsikt att avgöra saken genom ett motiverat beslut, och den har därvid berett parter och övriga som avses i artikel 23 i domstolens stadga tillfälle att yttra sig i denna fråga.

56 Confcooperative m.fl., Regione Friuli-Venezia Giulia, den italienska och den ungerska regeringen samt kommissionen har yttrat sig. Den ungerska regeringen och kommissionen har i sina yttranden förklarat att de inte har något att invända mot att domstolen avgör saken genom motiverat beslut. Confcooperative m.fl., Regione Friuli-Venezia Giulia och den italienska regeringen har i huvudsak upprepat de argument som de har anfört i sina skriftliga yttranden. Regione Friuli-Venezia Giulia har begärt att domstolen ska hålla förhandling. Dessa omständigheter föranleder dock inte domstolen att ändra uppfattning i frågan vilket förfarande som den avser att följa.

— Fråga 1

57 Det framgår av besluten om hänskjutande att det resonemang som har anförts av Confcooperative m.fl., Regione Friuli-Venezia Giulia och den italienska regeringen ligger till grund för den första frågan. Enligt detta resonemang har anslutningsakten inneburit att avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin har upphört att gälla, vad avser förbudet för italienska producenter att använda sig av ordet Tocai efter övergångsperiodens utgång den 31 mars 2007.

58 Detta följer av att anslutningsakten utgör en senare traktat i vilken förbudet inte är föreskrivet, i vart fall inte uttryckligen. I enlighet med artikel 59 i Wienkonvention ska anslutningsakten anses utgöra en senare traktat, vars bestämmelser är oförenliga med den tidigare traktaten. Det är endast i anslutningsakten som denna fråga regleras. I anslutningsakten finns emellertid inte något förbud. De italienska och ungerska beteckningarna kan således existera sida vid sida.

59 Detta resonemang kan inte godtas.

60 Förbudet mot att använda ordet Tocai för att beskriva och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter övergångsperiodens utgång den 31 mars 2007 har förvisso ursprungligen införts genom avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin, men har även upprepats i förordning nr 753/2002. Den förordningen antogs före ikraftträdandet av anslutningsakten.

61 Förordning nr 753/2002, inbegripet det aktuella förbudet, utgör en del av gemenskapens regelverk enligt artikel 2 i anslutningsakten.

62 Den förordningen är även uttryckligen intagen i kapitel 5 A punkt 3 i bilaga X till anslutningsakten.

63 I ovannämnda punkt 3 föreskrivs dessutom, med avvikelse från bilaga II till förordning nr 753/2002, att användningen av benämningen Rizlingszilváni som synonym för druvsorten Müller Thurgau ska vara tillåten fram till den 31 december 2008 för viner som framställs i Ungern och uteslutande saluförs i Ungern.

64 Förekomsten av detta undantag bekräftar att avsikten med anslutningsakten ingalunda har varit att ifrågasätta varaktigheten av den reglering beträffande användningen av beteckningarna Tocai friulano eller Tocai italiano som föreskrivs i ovannämnda bilaga II.

65 Efter Republiken Ungerns anslutning till unionen har förbudet mot att använda ordet Tocai för att beskriva och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter övergångsperiodens utgång den 31 mars 2007, såsom det föreskrivs i förordning nr 753/2002, genom anslutningsakten förts in såsom en del av gemenskapens regelverk.

66 Förbudets varaktighet har därefter bekräftats av förordningarna nr 1429/2004 och nr 382/2007.

67 Detta sammanfattas i skäl 5 i förordning nr 382/2007, vilket har följande lydelse:

”Namnet ’Tokaj’ betecknar ett ’kvalitetsvin som framställts i ett specificerat område’ med ursprung i en gränsregion mellan Ungern och Slovakien och utgör även en del av de italienska och franska druvsortsbenämningarna ’Tocai italico’, ’Tocai friulano’ och ’Tokay Pinot gris’. Den samtidiga förekomsten av dessa tre druvsortsbenämningar och den geografiska beteckningen är tidsbegränsade till och med den 31 mars 2007 och följer av [avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin], som sedan den 1 maj 2004 har blivit en del av EU:s regelverk. Från och med den 1 april 2007 avförs dessa tre druvsortsbenämningar från bilaga II till kommissionens

förordning (EG) nr 753/2002, och när det gäller druvsortsbenämningen 'Tocai friulano' har den nu ersatts av den nya druvsortsbenämningen 'Friulano'."

68 Den första frågan ska således besvaras enligt följande. Anslutningsakten ska tolkas så, att i enlighet med dess artikel 2 ingår bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007 i gemenskapens regelverk, såsom detta såg ut den 1 maj 2004. Dessa bestämmelser har upprepats i förordning nr 1429/2004 och är alltjämt tillämpliga efter sistnämnda datum.

— Fråga 2

69 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida kommissionen kunde använda sig av artikel 52 i förordning nr 1493/1999 som rättslig grund för att avskaffa druvsortsbeteckningen Tocai friulano.

70 Enligt den hänskjutande domstolen är det befogat att hysa tvivel beträffande kommissionens behörighet att besluta om att avskaffa denna druvsortsbeteckning, eftersom detta inte är föreskrivet i anslutningsakten.

71 Såsom det har slagits fast i punkt 68 i förevarande beslut ska anslutningsakten tolkas så, att i enlighet med dess artikel 2 ingår bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007 i

gemenskapens regelverk, såsom detta såg ut den 1 maj 2004. Dessa bestämmelser har upprepats i förordning nr 1429/2004 och är alltjämt tillämpliga efter detta datum.

72 Av detta följer att det inte är möjligt att med stöd av anslutningsakten ifrågasätta kommissionens behörighet att anta de aktuella bestämmelserna i förordning nr 753/2002.

73 Det är i stället så att kommissionens behörighet i det föreliggande fallet är obestridlig, eftersom kommissionen, när den antog bestämmelserna i förordningarna nr 753/2002 och nr 1429/2004 om förbudet mot att använda ordet Tocai för att beskriva och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter övergångsperiodens utgång den 31 mars 2007, endast förde in ett regelverk som redan var föreskrivet i ett bilateralt avtal, nämligen avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin. Detta regelverk ingick sedan, såsom en del av gemenskapens regelverk, i anslutningsakten.

74 Detta bekräftas av artikel 19.2 b i förordning nr 753/2002, enligt vilken namnen på druvsorterna och synonymerna till dessa som anges i bilaga II får användas enligt ”de nationella villkor eller villkor i gemenskapen som gäller den dag då den här förordningen träder i kraft”.

75 Domstolen konstaterar dessutom att det framgår av beaktandeleden i förordningarna nr 753/2002 och nr 1429/2004 att dessa rättsakter har antagits med stöd av artikel 53 i förordning nr 1493/1999 och inte med stöd av artikel 52 i den förordningen.

76 Enligt artikel 53.1 ska tillämpningsföreskrifterna för bestämmelserna i det kapitel i vilket denna ingår, som har rubriken ”Beteckning, benämning, presentation och skydd för vissa produkter”, antas enligt förfarandet i artikel 75 i förordning nr 1493/1999. Detta är ett kommittéförfarande av så kallad förvaltningskommittétyp

och omfattar bland annat de undantag, villkor och tillstånd som föreskrivs i bilagorna VII och VIII i förordningen.

77 Enligt artikel 53.2 e i förordning nr 1493/1999 ska bestämmelserna om de villkor för användningen av de uppgifter som avses i punkt B.1 i bilaga VII antas enligt detta kommittéförfarande.

78 I punkt B.1 b i bilaga VII i förordning nr 1493/1999 anges emellertid särskilt att märkningen av produkter framställda i gemenskapen får kompletteras med vissa uppgifter, på villkor som ska fastställas. För bordsviner med geografisk beteckning och för kvalitetsviner fso gäller detta särskilt namnet på en eller flera druvsorter.

79 Mot bakgrund av vad som har anförts ovan ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 53 i förordning nr 1493/1999 utgör tillräcklig rättslig grund för kommissionen att anta bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004.

— Fråga 3

80 Den nationella domstolen har ställt den tredje frågan, vilken rör påståendet att de bestämmelser i förordningarna nr 753/2002 och nr 1429/2004 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007 utgör ett åsidosättande av artikel 34.2 andra stycket EG, för att få klarhet i huruvida dessa bestämmelser ska

anses vara diskriminerande på grund av att de endast avser den italienska druvsortsbenämningen Tocai friulano av de 122 druvsortsbenämningar som är förtecknade i bilaga II till förordning nr 753/2002.

81 Domstolen konstaterar inledningsvis att sådana bestämmelser, vilka grundar sig på avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin och som innebär ett förbud mot att använda sig av namnet på en druvsort efter utgången av den trettonåriga övergångsperioden, som löpte ut den 31 mars 2007, även gäller för den franska druvsortsbenämningen Tokay Pinot gris.

82 Det är således utrett att druvsortsbenämningar som liknar den ungerska geografiska beteckningen Tokaji eller Tokaj utan undantag behandlas på samma sätt.

83 Det kan för övrigt nämnas, med avseende på de yttre förhållandena, att det enligt avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Amerikas förenta stater om handel med vin, vilket har ingåtts av gemenskapen genom rådets beslut 2006/232/EG av den 20 december 2005 (EUT L 87, 2006, s. 1), inte heller är tillåtet att lägga till sådana druvsortsbenämningar vid märkningen av viner med ursprung i Förenta staterna som importeras till gemenskapen. Det föreskrivs inte någon övergångsperiod enligt det avtalet.

84 De bestämmelser i förordningarna nr 753/2002 och nr 1429/2004 som är aktuella i målet vid den nationella domstolen grundar sig på ett bilateralt avtal. Såsom kommissionen har påpekat ingår liknande bestämmelser typiskt sett i en rad bilaterala avtal om handeln med vin som har ingåtts av gemenskapen med tredjeländer. Det är fråga om bestämmelser som införs gradvis i syfte att lösa de problem med beteckningen av viner som uppstår vid handeln med sådana varor.

85 I sina skriftliga yttranden har Confcooperative m.fl., Regione Friuli-Venezia Giulia och den italienska regeringen hävdat att de bestämmelser i förordningarna nr 753/2002 och nr 1429/2004 som är aktuella i målet vid den nationella domstolen ger ett omotiverat företräde åt den ungerska beteckningen Tokaj till nackdel för de italienska beteckningarna Tocai friulano och Tocai italico, vilka är föremål för diskriminering.

86 Det ska i detta hänseende erinras om att i enlighet med vad domstolen underströk i punkterna 88–97 och 108 i domen i det ovannämnda målet Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia och ERSA är inte situationerna för respektive beteckning jämförbara.

87 Det är utrett att de italienska beteckningarna Tocai friulano och Tocai italico motsvarar namnet på en druvsort eller druva, medan den ungerska beteckningen Tokaj utgör en geografisk beteckning.

88 Denna omständighet innebär dessutom att det föreliggande fallet på ett avgörande sätt skiljer sig från dom av den 18 maj 1994 i mål C-309/89, Codorniu mot rådet (REG 1994, s. I-1853; svensk specialutgåva, volym 15, s. I-141), punkterna 28, 33 och 34, till vilken den italienska regeringen har hänvisat.

89 Det förhållandet att en geografisk beteckning ges företräde framför det liknande namnet på en druvsort överensstämmer dessutom med bestämmelserna i artikel 19 i förordning nr 753/2002, betraktade i deras helhet, och med systematiken i den artikeln.

90 Enligt artikel 19.1 c får inte namnet på en druvsort anges i märkningen av ett vin om det innehåller en geografisk beteckning som används för att beskriva ett kvalitetsvin fso. Förbudet mot att använda ett sådant namn utgör således huvudregeln.

91 Enligt artikel 19.2 b är det endast med undantag från denna huvudregel som användningen av ett sådant namn är tillåtet i enlighet med de nationella villkor eller villkor i gemenskapen som gäller den dag då förordning nr 753/2002 träder i kraft.

92 Mot bakgrund av vad som har anförts ovan ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 34.2 andra stycket EG utgör inte hinder mot bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004.

— Fråga 4

93 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artikel 19.2 i kommissionens förordning nr 753/2002, i vilken det föreskrivs att det är tillåtet att använda de beteckningar på druvsorter som anges i bilaga II till samma förordning, ska tolkas så, att det ska anses möjligt och lagligen tillåtet att det förekommer homonymi mellan namn på druvsorter och geografiska beteckningar för viner som framställts inom gemenskapen.

94 Det framgår redan av punkterna 87–89 i förevarande beslut att det följer av artikel 19.1 c i förordning nr 753/2002 att, som huvudregel, får inte namnet på en druvsort anges i märkningen av ett vin om detta namn innehåller en geografisk beteckning som används för att beskriva ett kvalitetsvin fso. Det är endast med undantag från den regeln som det i artikel 19.2 b föreskrivs att användningen av ett sådant namn är tillåtet i enlighet med de nationella villkor eller gemenskapsvillkor som gäller den dag då den förordningen trädde i kraft.

95 Den fjärde frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 19.2 i förordning nr 753/2002 ska tolkas så, att den inte utgör hinder mot bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004.

96 Eftersom den hänskjutande domstolen har ställt den femte frågan endast för det fall den fjärde frågan skulle besvaras jakande, finns det inte anledning att besvara den frågan.

Frågorna 6 och 7

— Fråga 6

97 Den hänskjutande domstolen har ställt den sjätte frågan för att få klarhet i huruvida artikel 50 i förordning nr 1493/1999 ska tolkas så, att bestämmelserna om homonyma beteckningar i artiklarna 23 och 24 i TRIPs-avtalet, i synnerhet artikel 24.6, innebär hinder för antagandet av sådana bestämmelser som föreskrivs i förordning nr 753/2002 på grund av att det i bestämmelserna i förordningen föreskrivs att homonyma vinbeteckningar ska behandlas olika.

98 Svaret på denna fråga kan klart utläsas av domstolens rättspraxis.

99 Domstolen underströk i punkterna 88–97 och 108 i domen i det ovannämnda målet Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia och ERSA att, till skillnad från den ungerska beteckningen Tokaj, de italienska beteckningarna Tocai friulano och Tocai italico motsvarar namnet på en vinstockssort eller en druvsort, men att de inte utgör geografiska beteckningar.

100 I punkt 115 i domen i det ovannämnda målet Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia och ERSA slog domstolen fast att artiklarna 22–24 i TRIPs-avtalet ska tolkas så, att i ett sådant fall som det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen, vilket rör homonymi mellan en geografisk beteckning i ett tredjeland och en beteckning som anger namnet på en druvsort som används för att beteckna och presentera vissa gemenskapsviner som framställs av denna druvsort, uppställs det i nämnda bestämmelser inte något krav på att denna beteckning får fortsätta att användas, trots att den har använts av vinproducenterna i fråga, antingen i god tro eller i minst tio års tid, före den 15 april 1994, och trots att den klart anger vilket land eller vilken region eller vilket område som det skyddade vinet kommer från så att konsumenterna inte vilseleds.

101 Beträffande artikel 24.6 i TRIPs-avtalet slog domstolen även fast, i punkt 113 i domen det ovannämnda målet Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia och ERSA, att det bland annat är möjligt för gemenskapen att, i egenskap av WTO-medlem, tillämpa avtalets bestämmelser på en geografisk beteckning för vinprodukter som är hänförlig till en annan WTO-medlem, vilken beteckning är identisk med det vanliga namnet för en druvsort inom ett medlemslands territorium den dag då WTO-avtalet träder i kraft.

102 I punkt 114 i samma dom drog domstolen slutsatsen att det i den bestämmelsen, liksom i artikel 24.4 i TRIPs-avtalet, föreskrivs en möjlighet, och inte en skyldighet, för gemenskapen att tillerkänna en druvsort eller en vinstockssort i gemenskapen skydd, särskilt om sorten är homonym med en geografisk beteckning för ett vin med ursprung i ett tredjeland.

103 Av detta följer att den sjätte frågan ska besvaras enligt följande. Artikel 50 i förordning nr 1493/1999 ska tolkas så, att bestämmelserna om homonyma beteckningar i artiklarna 23 och 24 i TRIPs-avtalet, i synnerhet artikel 24.6 i avtalet, inte innebär hinder för antagandet av sådana bestämmelser som föreskrivs i förordning nr 753/2002, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004, och som innebär ett förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007.

104 Med hänsyn till detta svar finns det inte anledning att besvara den sjunde frågan, eftersom den frågan, som avser spörsmålet huruvida artiklarna 22–24 i TRIPs-avtalet har direkt effekt, endast skulle vara relevant för det fall förordning nr 753/2002, i den del som den förordningen innebär ett förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa italienska kvalitetsviner fso efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, var oförenlig med de nämnda bestämmelserna i TRIPs-avtalet på grund av att dessa bestämmelser– med avseende på homonyma beteckningar – innebär att respektive beteckning kan fortsätta att användas.

105 Det framgår av svaret på den sjätte frågan och av punkt 102 i förevarande beslut att ett sådant fall inte är för handen i målet vid den nationella domstolen. Målet vid den nationella domstolen rör ett regelverk som inrättades genom avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Ungern om vin, vilket har upprepats i förordning nr 753/2002. Detta regelverk har till syfte att reglera det förhållandet att det råder homonymi mellan en ungersk geografisk beteckning och en italiensk druvsortsbeteckning som används för att beteckna och presentera vissa gemenskapsviner.

Rättegångskostnader

106 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella

domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) **Akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen ska tolkas så, att i enlighet med dess artikel 2 ingår bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 753/2002 av den 29 april 2002 om vissa tillämpningsföreskrifter till rådets förordning (EG) nr 1493/1999 när det gäller beteckning, benämning, presentation och skydd av vissa vinprodukter, om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa kvalitetsviner framställda inom specificerade regioner i Italien efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007 i gemenskapens regelverk, såsom detta såg ut den 1 maj 2004. Dessa bestämmelser har upprepats i kommissionens förordning (EG) nr 1429/2004 av den 9 augusti 2004 om ändring av förordning nr 753/2002, och är alltjämt tillämpliga efter det datumet.**

2) **Artikel 53 i rådets förordning (EG) nr 1493/1999 av den 17 maj 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin utgör tillräcklig rättslig grund för Europeiska gemenskapernas kommission att anta bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa kvalitetsviner framställda inom specificerade regioner i Italien efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004.**

3) Artikel 34.2 andra stycket EG utgör inte hinder mot bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa kvalitetsviner framställda inom specificerade regioner i Italien efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004.

4) Artikel 19.2 i förordning nr 753/2002 ska tolkas så, att den inte utgör hinder mot bestämmelserna i förordning nr 753/2002 om förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa kvalitetsviner framställda inom specificerade regioner i Italien efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004.

5) Artikel 50 i förordning nr 1493/1999 ska tolkas så, att bestämmelserna om homonyma beteckningar i artiklarna 23 och 24 i Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, vilket återfinns i bilaga 1 C till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO), som ingicks den 15 april 1994 i Marrakech och godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående på gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994), i synnerhet artikel 24.6 i avtalet, inte innebär hinder för antagandet av sådana bestämmelser som föreskrivs i förordning nr 753/2002, vilka har upprepats i förordning nr 1429/2004, och som innebär ett förbud mot att använda ordet Tocai för att beteckna och presentera vissa kvalitetsviner framställda inom specificerade regioner i Italien efter utgången av övergångsperioden den 31 mars 2007.

Underskrifter